

Diarienummer: SN-2025/137

Handläggare: Helena Hammerström, kvalitets- och utvecklingschef

YTTRANDE

Granskning av arbetet mot välfärdsbrott

Bakgrund

Med utgångspunkt från de förtroendevalda revisorernas granskning av kommunens arbete mot välfärdsbrott har Socialnämnden skrivit fram ett Yttrande.

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna har genomfört en granskning av socialnämndens och kommunstyrelsens arbete mot välfärdsbrott. Den sammantagna bedömningen är att kommunstyrelsen och nämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll för detta. Granskningsrapporten beskriver därutöver att socialnämnden *i huvudsak* har rutiner och arbetssätt för att förebygga, upptäcka och agera vid välfärdsbrottslighet inom försörjningsstöd, assistansersättning och föreningsstöd.

Socialnämnden delar revisionens bild av nuläget och bedömer att utvecklingsbehovet framåt är identifierat och påbörjat. Nämnder ser att nästa steg inkluderar att tillsammans med övriga verksamheter i kommunen integrera det pågående arbetet med gällande styrmodell och arbetet med internkontroll. Framöver kommer det påbörjade arbetet att stärka kommunens förmåga att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet.

Kompletterande uppgifter till granskningsrapport

I revisorernas "Granskningsrapport arbete mot välfärdsbrott – Knivsta kommun" önskar socialnämnden göra ett tillägg till beskrivningen av arbetsmodell under 4.2.1

Försörjningsstöd:

"För att säkerställa en rättssäker handläggning arbetar verksamheten med både individuella och gemensamma ärendedragningar samt regelbundna metodmöten med gruppleddare/enhetschef. Det är en del av ett strukturerat arbetssätt, där chef och medarbetare kontinuerligt diskuterar rättsliga ställningstaganden och metodfrågor."

Ett förtydligande önskas också avseende bakgrundsinformation inom 4.2.2

Assistansersättning:

"Kommunens invånare med behov över 20 timmar i månaden vänder sig ofta direkt till Försäkringskassan för utredning av sitt behov och har därmed aldrig kontakt med nämndens verksamhet, vare sig för myndighetsutövning eller verkställande av sitt assistansärende."

Kommentar kring rekommendationer från revisorerna

Socialnämnden har tagit del av EY:s revisionsrapport samt de förtroendevaldas revisionsskrivelse och delar i stort de bedömningar och rekommendationer som presenteras, dels övergripande till både kommunstyrelse och socialnämnd och dels specifikt till socialnämnden. Här ges kommentarer för respektive rekommendation:

- *Rekommendation:* Säkerställ att välfärdsbrottsperspektivet beaktas i respektive nämnds planering, med tydligare mål och inriktning för att intensifiera arbetet med att stävja välfärdsbrottslighet.

Kommentar: Socialnämnden delar bedömningen och ser att välfärdsbrottsperspektivet redan idag beaktas inom nämndens internkontrollprocess, från riskanalys till uppföljning. Därutöver behöver perspektivet integreras i övrig styrmodell, det vill säga i verksamhetsplanen, antingen som uppdrag från fullmäktige eller som åtgärder i socialnämndens verksamhetsplan.

- *Rekommendation:* Säkerställ kontinuerlig kompetensutveckling inom välfärdsbrottslighet för förtroendevalda, nyanställda och befintliga anställda. Överväg att implementera en kommunövergripande obligatorisk utbildning inom välfärdsbrott i syfte att öka medvetenheten generell.

Kommentar: Socialnämnden delar bedömningen att kontinuerlig kompetensutveckling inom välfärdsbrottslighet behöver säkerställas för förtroendevalda, nyanställda och befintliga medarbetare. Vissa utbildningsinsatser har redan påbörjats inom Vård- och omsorgskontoret, vilket kommer att fortsätta bland annat hösten 2025 genom att cheferna deltar i gemensam föreläsning från SKR för kommunens chefer, att områdeschef deltar i tvådagars-konferens med SKR och att chefer från myndighetsområdet tillsammans med bland annat kommunens verksamhetscontroller genomför workshop "crime proofing".

Socialnämndens ledamöter kommer att få en första kortare fortbildning i november 2025 och för att få en systematik i kommande utbildningsinsatser kommer dessa framöver att utgå ifrån det material och de utbildningar som utvecklas inom ramen för SKR:s gemensamma satsning kring välfärdsbrottslighet. Nämnden avser även att ett avsnitt om välfärdsbrottslighet införs i introduktionen för medarbetare inom nämndens samtliga verksamheter. På vuxenheten ingår detta redan idag, vilket kan utgöra en modell för övriga verksamheter.

- *Rekommendation:* Säkerställ att respektive kontor årligen följer upp och återrappporterar vidtagna åtgärder och effekter, inklusive lärdomar utifrån enskilda uppdagade situationer med koppling till välfärdsbrottslighet, till ansvarig styrelse eller nämnd.

Kommentar: Genom att, så som beskrivits inunder ovanstående första rekommendation, integrera styrningen mot välfärdsbrott i övrig internkontroll och verksamhetsplanering säkerställs en uppföljning av vidtagna åtgärder och resultat kopplat till välfärdsbrottslighet, likväl som rapportering till kommunstyrelse och fullmäktige. Detta kan stödja nämndens arbete och öka transparens och lärande.

- *Rekommendation:* Följ upp att välfärdsbrottslighet även fortsatt motverkas i hanteringen av ett ökande antal ärenden inom försörjningsstöd.

Kommentar: Genom att styrningen mot välfärdsbrott inkluderas i verksamhetsplaneringen kommer det redan pågående arbetet mot välfärdsbrottslighet att framöver ingå i ansvariga chefers rapportering enligt årshjul. Hur stor del av detta som bör ges utrymme i den fysiska verksamhetsberättelsen och hur mycket som på andra sätt kan återrapporteras till nämnd får utarbetas mellan nämnd och förvaltning, med målsättning att även återrapporteringen av arbetet kan stödja nämndens arbete och öka transparens och lärande.

- *Rekommendation:* I proaktivt syfte, formalisera arbetet mot välfärdsbrottslighet inom assistansersättning i det fall antalet ärenden skulle öka.

Kommentar: Socialnämnden delar revisionens bedömning att förutsättningarna att upprätthålla kontroll över assistansärendena är goda i och med att antalet ärenden är få. För att verka proaktivt ser dock socialnämnden att verksamheten kommer att behöva formulera en rutin för kontroll av sjuklöneutbetalningar samt rapportering och utredning av misstänkta oegentligheter inom ramen för handläggning av assistansersättningen.

- *Rekommendation:* Arbeta aktivt med omvärldsbevakning i syfte att identifiera exempel och lärdomar från andra kommuner där välfärdsbrott förekommer.

- **Kommentar:** Socialnämnden delar bedömningen av omvärldsbevakningens betydelse. Utöver att perspektivet ingår i den generella nyhets- och omvärldsbevakningen som inryms i verksamheternas uppdrag finns representation från Vård- och omsorgskontoret sedan ett år i aktuella konferenser från SKR. Områdeschef ingår i nystartat forum hos Socialstyrelsen för lärande och kunskapsspridning om välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvård, tandvård, socialtjänst och LSS-verksamhet. Därtill är gemensam dialog initierad mellan kommunens kontor och kommer framöver att hållas ihop ytterligare av verksamhetscontroller, för gemensamt lärande. Denne kommer också att representera kommunen i ett regionalt nätverk inom frågan samt i det nätverk mot välfärdsbrottslighet som tillhandahålls av SKR.

Oscar Hahne
Ordförande i socialnämnden